

MAGYAR GYÁRIPAR

A Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetségének lapja

LX. ÉVFOLYAM, 2020 4. SZÁM

Dr. Rolek Ferenc:

Minden munkahely megőrzése fontos nemzetgazdasági szempontból

3. oldal

EU-prognózis: Óriási visszaesés az európai gazdaságban

8. oldal

Járványhatás: rövid és hosszú távú következmények

12. oldal

Javaslat az újraiparosítási stratégia végrehajtásához

15. oldal

TARTALOM

FÓKUSZBAN

- Dr. Rolek Ferenc: Minden munkahely megőrzése fontos nemzetgazdasági szempontból 3
- COVID-19: Az MGYOSZ javaslata a 105/2020 (IV.10) kormányrendeletre (munkabér-támogatás) 6.
- MNB-felmérés: sokaknak nem megoldás a távmunka 7.

AKTUÁLIS

- EU-prognózis: óriási visszaesés az európai gazdaságban – és a magyarban is 8.
- KSH: áprilisban 2,4 százalékkal nőttek a fogyasztói árak 10.
- A jegybank tartja az ideai növekedési prognózisát 11.
- Matolcsy György: készülünk az évtized pénzügyi innovációira! 11.

HAVI ELEMZÉS

- Járványhatás: rövid és hosszú távú gazdasági következmények az Európai Unióban 12.
- Kötelezettségsszegési eljárás indulhat Németországgal szemben 14.

NAGYÍTÁS

- Ipari rezsiocsökkentés – Javaslát az újraparosítási stratégia hiányzó lépésének végrehajtására 15.

EURÓPAI UNIÓ

- Rekordméretű esés az Európai Unió gazdasági hangulatindexében 18
- Moody's: az európai lakossági fogyasztás harmada elveszhet vagy későbbre toldható 19.
- Sok EU-tagországban nem bíznak sem az uniós, sem a tagállami járványkezelésben 19.

KÖNYVJELZŐ

- Öt dimenzió a jó vezetéshez 20.
- Trillió dolláros coach 21.

A MAGYAR GYÁRIPAR az MGYOSZ hivatalos havilapja

Kiadja a Munkaadók és Gyáripárosok Országos Szövetsége

Szerkesztő: Kocsi Ilona

Szerkesztőség:

1054 Budapest, Széchenyi rakpart 3.

Telefon: 06 (1) 474-2041

E-mail: mgyosz@mgysz.hu

Internet: www.mgyosz.hu

Layout és képszerkesztés: Csávás Viktória

Hirdetésfelvétel: klajko@mgysz.hu

Telefon: 06 (1) 474-2041

ISSN: 1219-6193

Innen szép nyerni!

Nagy kárt okoz a koronavírus-járvány. Idáig leginkább az egészségügyi veszteségekről, megnövekedett kiadásokról esett szó. Újabban már a gazdasági terhekről, leépülő gyárakról, megszűnő munkahelyekről is beszélnek szakértők, politikusok. Ám van a járványnak egy harmadik dimenziója is, ez pedig az, mit éreznek, mit gondolnak az emberek e hirtelen csapásról? Hisznek-e, bíznak-e abban, hogy az arra felhatalmazottak jól kezelik a problémákat, gondolnak az ő életükre is? Az Európai Alapítvány az Élet- és a Munkakörülmények Javításáért (Eurofound) nevű ügynökség online felmérése azt mutatja, az európai polgárok többsége aggódik jövője miatt. Leginkább azokban az országokban szökött magásra a bizalmatlanság, ahol a vírus a leginkább tarolt. **(20. oldal)**

Leginkább az rombolhatja az emberek bizalmát, ha bizonytalanná válik egzisztenciájuk, jövőjük. A hangulat megváltozásához az is kell, hogy a gazdaság működése normalizálódjon, s addig is támogassák a nehéz helyzetbe kerülőket. Nem véletlenül hangsúlyozza dr. Rolek Ferenc, az MGYOSZ alelnöke a vele készült interjúban, hogy „minden munkahely megőrzése fontos nemzetgazdasági szempontból”. Szóvá teszi, hogy a meghirdetett központi segítség „a legnehezebb helyzetben lévő munkaadóknak-munkavállalóknak például nem kínál megoldást. A rendelet, csak azon munkavállalók részfoglalkoztatását támogatja, ahol a munkaidő legalább 15 százalékkal, de legfeljebb 75 százalékkal esett vissza. De mi van azokkal a vállalkozásokkal, amelyek a vészhelyzet meghirdetése után kénytelenek voltak azonnal leállni, becsukni, és a dolgozókat is elbocsátani?” **(3. oldal)**

S hogy milyenek a gazdasági kilátások? Na, erre a kérdésre lehet a legnehezebben válaszolni. Magyarországon az Európai Bizottság előrejelzése szerint idén 7 százalékkal csökken a bruttó hazai termék (GDP) és jövőre várható csak fokozatos fellendülés, amikor 6,0 százalékos lesz a gazdasági növekedés. **(9. oldal)** Ezzel szemben Matolcsy György, a Magyar Nemzeti Bank (MNB) elnöke a Kossuth Rádió Vasárnapi Újság című műsorában azt mondta, hogy „Magyarországon nem visszaesés, hanem növekedés lesz idén, a jegybank tartja a 2-3 százalékos növekedési prognózisát”. Hozzátette: Gyorsan zuhanó és gyorsan visszapattanó, azaz „V-alakú” gazdasági hatással számolnak... A magyar gazdaság döntő többsége működik, még a mélypontot jelentő áprilisi hetekben is működött...” **(11. oldal)**

Drukkoljunk, hogy Matolcsy Györgynek legyen igaza! A nemzetközi környezet nem igazán biztató: az Európai Bizottság az európai gazdaságban idén 7,5 százalékos csökkenést valószínűsít. Márpedig a magyar gazdaság nem független a nemzetközi fejleményektől. Ahogy mondani szokták: innen szép nyerni!

Dr. Rolek Ferenc:
**Minden munkahely megőrzése
fontos nemzetgazdasági
szempontból**

Fotó: Vámos Judit

Gyorsítani és automatikussá kellene tenni a munkahelymegőrző pályázatok elbírálását – hangsúlyozta dr. Rolek Ferenc, az MGYOSZ munkaügyekért felelős alelnöke. A „nemzetgazdaságilag hasznos” kitétel elbizonytalanítja a cégeket – különösen a kicsiket –, s inkább nem pályáznak támogatásért, ami munkahelyek megszűnéséhez vezethet. A koronavírus járvány okozta gazdasági, munkaügyi helyzetet jártuk körbe az alábbi interjúban.

Április 16-án életbe lépett a kormány rendelete a csökkentett munkaidős foglalkoztatás támogatásáról. Az MGYOSZ már a megjelenése után, április 14-én több módosító javaslatot is megfogalmazott. Történt valami azóta?

Rolek Ferenc: Igen, több minden. Nagyon sok megállapításunkat elfogadta a kormány, s egy héten belül megjelent a módosított szabályozás. Ritka siker az ilyen, de reméljük, a jövőben többször megismétlődik ez a gyakorlat. A Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fóruma (VKF) minden hétfőn tanácskozik, ahol én az MGYOSZ képviselőjeként részt veszek, s folyamatosan közvetítem tagszervezeteink aktuális észrevételeit. De van más konzultációs fórum is, ahol ugyancsak jelen vagyunk. Vagyis van igény arra, hogy folyamatos visszajelzéseket adjunk a rendeletek lehetséges hatásairól, illetve a fogadtatásról.

Három hét telt el azóta, hogy a foglalkoztatás támogatásáról szóló kormányrendelet megjelent. Milyenek az első tapasztalatok?

RF: Tapasztalatokról még alig számolhatok be. Idáig inkább kisebb vállalkozások igényelték ezt a támogatást, a hírek szerint kb. 8 ezer munkahely megőrzésére. A nagyobbaknál hosszabb ideig tart a támogatási kérelmek előkészítése. A kicsiknél pár munkavállalóról van szó, a nagyobb vállalatoknál több százról, vagy ezerről. Alaposabban végig kell gondolni, mit lépjen az új helyzetben egy vállalat. Meg a nagyok óvatosabbak is: jogilag nem volt minden részlet világos, megvárták, míg a jogászok értelmezik azokat. Ha ugyanis jogtalanul vennének fel támogatást, akkor a szankciók súlyos anyagi terhet jelenthetnének. De már lehet arról hallani, hogy többen előkészítették a kérelmet. Általában a módosított szabályozással megfelel a magyar támogatási rendszer az átlagos európai megoldásoknak, néhány helyen azonban szigorúbb és szűkmarkúbb. Ott lehetne még módosítani a szabályokon.

Milyen pontokban szigorúbb a magyar szabályozás?

RF: A legnehezebb helyzetben lévő munkaadóknak-munkavállalóknak például nem kínál megoldást. A rendelet, csak azon munkavállalók részfoglalkoztatását támogatja, ahol a munkaidő legalább 15 százalékkal, de legfeljebb 75 százalékkal esett vissza. De mi van azokkal a vállalkozásokkal, amelyek a vészhelyzet meghirdetése után kénytelenek voltak azonnal leállni, becsukni, és a dolgozókat is elbocsátani? A másik probléma, hogy a minimálbér kétszeresében ke-

rült korlátozásra a támogatás alapját szolgáló jövedelem maximuma. Aztán vannak további olyan elemek, amelyek bizonytalanságot okoznak. A benyújtott kérelmeket elbírálják. A környező országok többségében erre egyfajta automatizmus épült ki, a kitöltött nyomtatványban szereplő adatok alapján vagy megfelel valaki a feltételeknek, és akkor automatikusan megkapja a pénzt, vagy nem felel meg, s akkor nincs támogatás. Ez gyorsabb, hatékonyabb módszer. Aztán azzal se tudunk mit kezdeni, hogy a „nemzetgazdasági szempontból fontos” vállalkozások pályázhatnak. Egy kisvállalkozás fontos nemzetgazdaságilag? Mitől függ, ki dönti el, hogy mi a fontos a nemzetgazdaságnak? Mi úgy véljük, minden munkahely megőrzése fontos most, tehát jó lenne mellőzni ezt a kitélt, mert elijeszti a kkv-kat attól, hogy pályázzanak.

Ha a hivatal dönt a pályázatról, akkor az nem is lehet olyan gyors, mintha automatikusan menne az elbírálás, és a pénz utalása...

RF: Most minden nap számít egy vállalat, vagy dolgozó életében. 8 nap az elbírálás ideje, előtte sok papírt kell kitölteni. Ezt egyszerűsíteni kellene, s gyorsítani a folyamatot, egy mindenkire egyformán érvényes automatizmussal.

Van arra esély, hogy a 15-75 százalékos korlátot eltöröljék? Vagyis azok is kaphassanak támogatást, akik bezárni kényszerültek? Ha valakik, hát ezen cégek biztosan rászorulnának az állami segítségre...

RF: Sajnos ilyenről nincs tudomásom. Sokaknak már későn is jönne ez a lehetőség, hiszen a kijárási, a rendezvények korlátozása azonnali leálláshoz vezetett. Jogos lenne, ha számukra is lenne egy olyan központi megoldás, amely segíti a visszatérést a helyzet normalizálódásával.

Van valamilyen prognózisuk arra, hogyan alakulhat idén a magyar gazdaság, a munkanélküliség?

RF: Nincs. A meghatározó gazdasági intézmények, elemzők is nagyon eltérően vélekednek, ahogy a magyar gazdaságirányítás egyes szereplői is. Ez még a felkészülési fázis, a járvány utáni időkre. Most még annak elemzése folyik, mi lesz a lazítás után. Pontosan nehéz megmondani, hány ember került az utcára, hiszen a cégek az első hetekben például fizetés nélküli szabadságra küldték a dolgozókat, így bekkelve ki a megrendelések zuhanását. Valójában ez is kvázi munkanélküliség. A járvány előtt a munkanélküliek száma 280 ezer körül volt. Szerintem ez június végéig kb. 500-600

KSH: AZ ELSŐ NEGYEDÉVBEN 31 EZERREL DOLGOZTAK KEVESEBBEN, MINT EGY ÉVE

A január-márciusi időszakban a foglalkoztatottak átlagos létszáma 4 millió 466 ezer volt, 0,7 százalékkal, 31 ezerrel kevesebb, mint egy évvel azelőtt. A 15-64 évesek foglalkoztatási rátája 69,7 százalék volt, 0,2 százalékponttal csökkent. Márciusban a foglalkoztatottak átlagos havi létszáma 4 millió 442 ezer volt, az előző hónapoz képest 56 ezerrel csökkent, míg a 15-64 évesek foglalkoztatási aránya ugyanezen időszak alatt 0,9 százalékponttal, 69,2 százalékra csökkent - jelentette a Központi Statisztikai Hivatal (KSH). A koronavírus-járvány gazdasági következményei a január-márciusi időszakot csak részben érintették, így hatásai a foglalkoztatási adatokban kevésbé markánsan jelennek meg - írta a KSH.

ezerre is felugorhat. Feltételezve, hogy a járványnak nem lesz újabb jelentős hulláma, az év második felére ez 350-400 ezer körül stabilizálódhat. Ez még kezelhető mérték lenne. Ám ha a válság elnyúlik, ha akár egy évre is „beragad” a gazdaság, akkor ennél nagyobb munkanélküliség sem kizárt. Ekkor már a kormánynak kell még aktívabban beavatkoznia, új programokat kidolgozni a foglalkoztatásra.

A kormánynak van egy ígérete, hogy legalább annyi munkahelyet teremt, mint amennyi a válságban elvész...

RF: Erről eddig nagyon kevés egyeztetés volt, így a pontos tervekről, a mikéntről keveset tudunk. A közmunka intézménye működhet ideig-óráig, ám nagy tömegeknél nem. S attól is tartok, ha a kormány kreál állásokat, s nem a versenyszféra működése hozza létre az új álláshelyeket. Ezért is fontos megőrizni a létező állásokat, mert az újrakezdés, a munkahelyteremtés többbe kerül és az új munkahelyek hatékonysága és fenntarthatósága is bizonytalanabb.

Sokan felvetették, hogy az álláskeresési támogatás idejét három hónapról akár 9 hónapra is meg lehetne hosszabbítani. Más szakértők az alapjövedelmet vezetnék be erre az átmeneti időszakra... Sőt, már az is elhangzott ötletként, hogy nem alapjövedelem kell, hanem alaphitel...

RF: Én is sok ötletet hallottam, néha egészen vad elképzeléseket is. Az álláskeresési támogatás meghosszabbítása véleményem szerint is elkerülhetetlen, ha a gazdasági fellendülés nem indul be júniusban. Ezzel azonban még nem késett el a kormány. Véleményem szerint, ha indokolt, akkor a meghosszabbításról június elején kell döntést hozni. Az „alapjövedelem-alaphitel” ötletéről a személyes véleményem az, hogy egyik se lenne most hatékony. Annak vagyok a híve, hogy munka fejében járjon a jövedelem, vagy támogatásként álláskeresésre, meghatározott ideig. Alaphitel viszont semmiképpen nem vezetnek be: a munka nélkül maradó, amúgy is nehéz helyzetbe kerülő embereket nem szabad adósságba vinni. Akinek az állását nem sikerül megőrizni, annak segíteni kell, és nem átmeneti megoldást kínálni hitellel.

Az MGYOSZ a gazdaság sok ágazatának szakmai szervezeteit, munkaadóit tömöríti. Hogyan lehet közös nevezőre hozni például a szállodaipar, vagy a gépipar problémáit?

RF: Az alapcél mindenhol ugyanaz: a munkahelyek megőrzése, a vállalat túlélése, sikeres válságkezelés. A részletekben az

egyes szakmai szervezetek a saját szakmai vonalukon keresztül folyamatosan adnak helyzetértékelést, és folyamatosan javasolnak megoldásokat is. Erre mi ráerősítünk. Az ÉVOSZ elnöke, Koji László, az MGYOSZ egyik alelnöke például hetente összegzi az aktuális helyzetet, s nagyon aktívan lobbizik a kívánatos változásokért. De ugyanezt teszik a kereskedők, a turisztika, a szállodaipar, idegenforgalom és más ágazatok képviselői is.

Mit tart fontosnak a következő hetek, hónapok válságkezelésében?

RF: A folyamatos párbeszédet. S azt, hogy ez ne csak a járvány ideje alatt maradjon így. Fontos, hogy a járványügyi szempontok mellett a gazdaság szempontjai is egyre inkább előtérbe kerüljenek. Persze, a kormány feladata, hogy a két fontos terület kezelése egyensúlyban legyen. Idáig nagyrészt a járványügyi szempontok irányították a kormány működését. Ez így volt helyes, először az egészségügy területén kellett megtenni a szükséges intézkedéseket, ott kellett felkészülni a nagyobb tömegű betegek kezelésére is. Az utóbbi időben azonban egyre inkább felerősödött a járvány és annak kezelésének társadalmi és gazdasági aspektusa, amely még pusztítóbb következményekkel járhat. Szerintem a következő néhány hétben ennek kell a társadalmi párbeszéd középpontjába kerülnie.

A EMELKEDETT A MUNKANÉLKÜLISÉGI RÁTA AZ EU-BAN ÉS AZ EURÓÖVEZETBEN

Emelkedett a munkanélküliségi ráta az euróövezetben és az Európai Unióban márciusban, párhuzamosan azzal, ahogy a tagállamok elkezdtek bevezetni a koronavírus-járvány terjedésének megfékezését célzó, ámde a gazdaságot megbénító szigorú intézkedéseket. Az Európai Unió statisztikai hivatala (Eurostat) jelentése szerint az euróövezet 19 tagállamában 7,4 százalékra, az Európai Unió 27 tagállamában pedig 6,6 százalékra emelkedett a munkanélküliségi ráta szezonális kiigazítással számolva. Mindkét blokkban 0,1 százalékponttal kúszott feljebb a mutató értéke februárhoz képest.

COVID-19: Az MGYOSZ javaslata a 105/2020 (IV.10) kormányrendelethez (munkabér-támogatás)

Az MGYOSZ örömmel nyugtázza, hogy megjelent a csökkentett munkaidős foglalkoztatás támogatásáról szóló kormányrendelet és az előzetesen tervezetthez képest lényegesen korábban, április 16-án életbe lép.

A vállalkozások életben tartásához és ezzel a munkahelyek megmentéséhez elengedhetetlen ez a konstrukció. Ugyanakkor a rendelet részleteinek áttanulmányozása után úgy látjuk, hogy az számos olyan megszorító feltételt és kötelezettséget tartalmaz a vállalkozás számára, amelyek a jelenlegi, bizonytalan feltételek között az érintett vállalkozások számára felelősséggel nem vállalhatók, így sokan nem tudnak élni ezzel a lehetőséggel, ami munkahelyek százezreinek felesleges elvesztéséhez vezet.

A járvány lefutása és jövőbeni alakulása egyelőre megjósolhatatlan, akárcsak ennek a gazdaságra való hatása. A vállalkozások jelenleg teljes bizonytalanságban vannak a jövőbeli piaci és üzleti helyzetük tekintetében. Véleményünk szerint a helyzet optimális kezeléséhez célszerű a következő alapelvek figyelembevételével:

- A gazdaság három szereplőjének (munkáltató, munkavállaló, állam) egyaránt ki kell vennie részét a munkahelyek megmentéséből és ezért pénzügyi áldozatokat kell hoznia.
- A jövőbeni helyzet bizonytalansága miatt a támogatási rendszernek rugalmasnak kell lennie, mely lehetőséget ad a különböző vállalkozásoknak, hogy egyedi helyzetüknek megfelelően tudják azt igénybe venni és ezzel a lehető legtöbb munkahelyet megmenteni.
- Miután rendkívüli és precedens nélküli helyzetet élünk, nem várható el a vállalkozásoktól, hogy „békeidőben” egyébként normális kötelezettségeket vállaljanak, melyeket a helyzet súlyossága és a jövő bizonytalansága miatt felelősséggel nem tehetnek. A vállalkozásoknak minden eszközt igénybe kell venni, hogy pénzügyileg átvészeljék ezt az időszakot, miközben a lehető legtöbb (de nem az összes) munkavállalót tartják meg.
- Miután Magyarország egy nyitott gazda-

ság, éles versenyben a külföldi vállalkozásokkal, a támogatás mértékének és feltételeinek nemzetközileg (elsősorban az EU-s országokhoz hasonlóan) versenyképesnek kell lennie, ellenkező esetben drasztikus piacvesztést szenvedünk el. Ez a kitétel természetesen csak a nemzetközileg kereskedhető termékekre és szolgáltatásokra igaz, de ez nemcsak az exportőröket, hanem az importtermékekkel versenyző vállalkozásokat is felöleli.

- Miután a válság hossza és a helyreállítási szakasz üteme és felfutása bizonytalan, az intézkedéseknek is időben rugalmasnak és egy adott keretösszeg mellett hosszabb vagy rövidebb idő alatt is igénybe vehetőnek kell lenniük.

Annak érdekében, hogy a vállalkozások nagyobb számban élni tudjanak a támogatási lehetőséggel és ezzel a lehető legtöbb munkahelyet megmentésük, a következő legfontosabb konkrét módosításokat javasoljuk:

- A támogatás igénybevétele egyszerű módon meghosszabbítható legyen a 3 hónap letelte után, illetve a részmunkaidő és ezzel a támogatás mértéke is rugalmasan igazítható legyen - a vállalkozás döntése alapján, külön jóváhagyási procedúra nélkül - a gazdasági és üzleti helyzet alakulásához.
- A jelen és a jövő bizonytalansága miatt nem vállalható felelősen az induló létszám megtartása. A vállalkozás életben tartásához már az indulásnál is szükséges lehet a létszám csökkentése és ez a támogatási időszak alatt és utána is bármikor bekövetkezhet. Kérjük ezért, hogy a rendeletről töröljék a létszámtartási kötelezettséget a támogatási időszakra és az azt követő egy hónapban.
- Miután a cél a munkahelyek megtartása, ennek érdekében a munkáltató és az állam mellett, a munkavállalótól is elvárható, hogy pénzügyi áldozatot hozzon. Ezért irreális

elvárás a rendeletben, hogy a munkavállaló bére nem változhat a támogatási időszak alatt, mely sok munkahely megszüntetéséhez vezethet. Javasoljuk, hogy a munkáltató és a munkavállaló szabadon állapodhasson meg a munkabér átmeneti módosításáról, természetesen a legkisebb munkabérre vonatkozó jogszabályok betartásával. Emellett javasoljuk, hogy a távolléti díj alapú elszámolást, a besorolási bér alapú elszámolásra módosítsák.

- A minimális 50%-os foglalkoztatás előírása pont a legnehezebb helyzetbe kerülő vállalkozásokat, illetve munkaköri csoportokat zárja ki a támogatási lehetőségéből. Ezen vállalkozások jelentős része, támogatás hiányában csődbe megy és ezzel munkahelyek százezrei szűnnek meg. Javasoljuk ezért az uniós példákhoz hasonlóan az 50%-os részfoglalkoztatási küszöb eltörlését vagy minimális 10%-os mérték-re csökkentését.

- A rendelet a magyarországi bérekhez képest nagyon alacsonyan, a minimálbér kétszeresében határozza meg a támogatás alapját jelentő bér maximumát. Így a szellemi foglalkozásúak és a magasabb keresettel rendelkező szakmunkások esetében a támogatási összeg érdemben nem segíti ezen munkahelyek megőrzését, holott a kormányprogram is a jól fizetett munkahelyek létrehozását jelöli ki célként. Megértve a támogatás limitálásának szükségességét javasoljuk, hogy a minimálbér kétszerese helyett a versenyszférában foglal-

koztatott szellemi foglalkozásúak átlagbére legyen a felső plafon.

- A rendelet az által, hogy kizárja a kölcsönzött munkaerőt foglalkoztatókat, illetve a munkahelymegőrző támogatásban részesülő vállalkozásokat, számos, összességében száz- ezres nagyságrendű munkavállalót alkalmazó cég ellehetetlenülését eredményezheti.

- A rendelet jelenlegi szövege alapján nem világosak az elbírálás szempontjai és sok vállalkozás számára nehezen értelmezhető a nemzetgazdasági érdekre való hivatkozás. A vállalkozásoknak most kell döntéseket hozni, ezért támogatási folyamatnak átláthatónak, egyszerűnek és gyorsnak kell lennie. Bizonytalanság esetén a prudens vállalkozások nem fogják vállalni a kérelem elkészítése és elbírálása alatti bérköltségeket, hanem azonnal a létszám csökkentése mellett döntenek.

Javasoljuk ezért, hogy:

- a rendeletből kerüljön ki a nemzetgazdasági fontosságra való utalás, az elbírálás lényegében a formai, jogszabályi előírásoknak való megfelelésre korlátozódjon;

- a rendeletre vonatkozó tartalmi javaslatunk elfogadása esetén a vállalkozások adminisztratív feladata nagymértékben csökken, így gyorsabban tudják kérelmüket beadni, és a Szolgálat feladata is jelentősen egyszerűsödik, így az elbírálási határidő 3 munkanapra csökkenthető.

**Munkaadók és Gyáriparosok
Országos Szövetsége**

**A COVID-19 járvány-
nyal kapcsolatban
az MGYOSZ összes
korábbi állásfoglalása,
javaslata elérhető a
szövetség honlapján,
valamint ugyanitt friss
hírek, információk is
olvashatók a témával
kapcsolatban.**

www.mgyosz.hu

MNB-FELMÉRÉS: sokaknak nem megoldás a távmunka

A vállalatok fele az árbevétel legalább 30 százalékos csökkenését tapasztalta márciusban a koronavírus-járvány hatására, és további jelentős csökkenésre számít. A foglalkoztatottak válság előtti létszámát legfeljebb 2 hónapig tartják fenntarthatónak a cégek - derül ki a Magyar Nemzeti Bank (MNB) március 26. és április 2. között 5000 vállalat (98 százaléka kkv) körében végzett felméréséből.

A válaszadók 44 százaléka szerint legalább fél évre lesz szükség ahhoz, hogy a bevételek újra elérjék a válság előtti szintet. A személyes jelenléti igénylő szolgáltatással - vendéglátással, szórakoztatással foglalkozó válaszadók kiemelkedően magas (80-100 százalékos) arányban számítanak arra, hogy tevékenységüket egy hónapnál hosszabb ideig fel kell függeszteni a járvány miatt. Más területeken (például mezőgazdaság, feldolgozóipar) ez az arány jóval alacsonyabb (40-50 százalék). A felmérésben résztvevők körülbelül

80 százaléka a járvány miatt nem emelt árakat - ismertette az MNB.

A kérdőívet kitöltők 55 százaléka a foglalkoztatotti létszám megtartásában gondolkodik, de a válság előtti létszámot csak legfeljebb 2 hónapig tartják fenntarthatónak. A probléma enyhítése érdekében a munkaszervezésben terveznek változtatásokat: 46 százaléuk távmunkában, 44 százaléuk részmunkaidős foglalkoztatásban gondolkodik, de a tervek közt magas arányban jelenik meg a létszámcsökkentés (37 százalék) és a dolgozók fizetés nélküli szabadságra küldése (35 százalék) is. A távmunka a válaszadók 73 százaléka számára a tevékenység jellege miatt nem jelenthet megoldást. A járvány miatt a válaszadók felénél likviditási problémák is felmerültek, leginkább a közterhek és a bérek fizetése okoz problémát. A kérdést megválaszolók vállalatok fele legfeljebb 1 hónapig képes fenntartani a fizetőképességét, ha nincs árbevétele.

EU-PROGNÓZIS:

óriási visszaesés az európai gazdaságban – és a magyarban is

Az Európai Bizottság (EB) tavaszi gazdasági előrejelzése szerint a koronavírus-járvány nagyon súlyos következményekkel jár mind a világ, mind az Európai Unió (EU) társadalma és gazdasági számára. A gyors és átfogó szakpolitikai válaszingykedések ellenére példátlan mértékű visszaesésre számíthat az idén az EU gazdasága. De a magyar kilátások sem sokkal jobbak...

Paolo Gentiloni gazdaságpolitikai biztos a prognózist ismertette elmondta: az előrejelzés szerint az euróövezet gazdasága 2020-ban 7,75 százalékos rekordmértékben fog zsugorodni, majd 2021-ben 6,25 százalékos növekedésre van kilátás. Az egész EU gazdasága a várakozások szerint 2020-ban 7,5 százalékkal csökken, 2021-ben pedig megközelítőleg 6 százalékkal tud majd bővülni.

Európai Unió: a válság torzulásokhoz vezethet

Az unió egészére és az euróövezetre vonatkozó növekedési előrejelzések a 2019-es őszi gazdasági előrejelzéshez képest mintegy kilenc százalékponttal lefelé módosultak - közölte. A recesszió mélysége és a fellendülés mértéke egyaránt egyetlen lesz, és ezek alakulását az

olyan ágazatok, mint az idegenforgalom egyes gazdaságokban betöltött súlya, valamint az egyes országok pénzügyi forrásai fogják meghatározni. Kiemelte: erős és időben alkalmazott uniós szintű közös gazdaságélénkítési stratégia hiányában fennáll a kockázata annak, hogy a válság komoly torzulásokhoz vezethet az egyseges piacon belül, és állandósulhatnak az euróövezeti tagállamok közti gazdasági, pénzügyi és társadalmi különbségek.

Az előrejelzés szerint a munkanélküliségi ráta az euróövezetben a 2019-es 7,5 százalékról 2020-ban 9,5 százalékra emelkedik, majd 2021-ben 8,5 százalékra esik vissza. Az unió egészében a mutató várhatóan a tavalyi 6,7 százalékról az idén 9 százalékra nő, majd jövőre 8 százalék körüli szintre mérséklődik. A kereslet visszaesése és az alacsony olajárak miatt az idén a fogyasztói infláció csökkenésére lehet számítani. Az euróövezetben a harmonizált fogyasztói árindex (HICP) alapján mért infláció az előrejelzések szerint az idén 0,2 százalék, 2021-ben pedig 1,1 százalék lehet. Az EU egészét tekintve 2020-ban 0,6 százalékos, jövőre pedig 1,3 százalékos infláció várható.

A szakpolitikai intézkedések nyomán emelkedik a költségvetési hiány és az államadósság. Az előrejelzés szerint az euróövezeti és az uniós összesített, GDP-arányos költségvetési hiány a tavalyi 0,6 százalékról 2020-ban körülbelül 8,5 százalékra emelkedik, majd jövőre mintegy 3,5 százalékra esik vissza. A 2014 óta tartó csökkenő tendenciát mutató GDP-arányos ál-

ALAKULNAK A KILÁBALÁS KERETEI

A járvány megfékezését célzó intézkedések fokozatosan várható enyhítése megteremtheti a kilábalás kereteit, az EU gazdasága ugyanakkor 2021 végére még nem fogja maradéktalanul behozni az idei év veszteségeit. A beruházás visszafogott marad, és a munkaerőpiac sem áll helyre teljesen – mondta Paolo Gentiloni, az EU gazdaságpolitikai biztosa.

lamadósság ismét növekedni fog. Ez a mutató az euróövezetben a 2019-es 86 százalékról 2020-ban 102,75 százalékra nő, majd 2021-ben várhatóan 98,75 százalékra mérséklődik. Az EU egészét tekintve a tavalyi 79,4 százalék után az idén mintegy 95 százalékos, jövőre pedig 92 százalékos érték várható.

Magyar kilátások: idén 7 százalékkal csökkenhet a GDP

Magyarországon az Európai Bizottság előrejelzése szerint idén 7 százalékkal csökken a bruttó hazai termék (GDP) és jövőre várható csak fokozatos fellendülés, amikor 6,0 százalékos lesz a gazdasági növekedés és 6,1 százalékosra mérséklődik a munkanélküliség az idei 7,0 százalékról. A visszaesés legmélyebb pontja a második negyedév végére várható.

A koronavírus világjárvány a beruházási ciklus tetőpontján sújtott le a magyar gazdaságra. A tavalyi 15,3 százalékos növekedés után beruházások 18,7 százalékkal esnek vissza és 8,9 százalékos növekedés várható jövőre.

GKI-KONJUNKTÚRA-INDEX: ÁPRILISBAN PÉLDÁTLANUL NAGY ZUHANÁS

Áprilisban csaknem 30 ponttal, soha nem látott mértékben zuhant a GKI konjunktúraindexe, nyilvánvalóan a járvány gazdasági hatásai következtében. Az üzleti bizalmi index mintegy 25, a fogyasztói közel 40 ponttal esett. A világgazdasági válság időszakában, 2009 első felében ugyan voltak már ennél lényegesen pesszimistábbak is a várakozások, de a GKI konjunktúraindexe egyetlen hónap alatt még sohasem csökkent 10 pontnál nagyobb mértékben.

A vírus okozta világválság leginkább a turizmus és a közlekedési ágazat visszaesését idézte elő, amelyek a szolgáltatási szektor közel felét teszik ki. Bár az ipar és építőipar területén hozott járvány megelőző korlátozások továbbra is mérsékeltek az országban, a nemzetközi recesszió különösen erősen sújthatja a feldolgozóipart az olyan erősen ciklikus ágazatok jelentős súlya miatt, mint a járműgyártás.

A tartós fogyasztási cikkek, valamint a beruházási javak iránt csökkenő importigény a mérséklődő világpiaci energiaárakkal együtt javítani fogja a kereskedelmi mérleg egyenlegét, amitől fizetési mérleg is a GDP 1,3 százalékának megfelelő többletbe fordul a tavalyi 0,9 százalékos deficit után.

Az infláció a tavalyi 3,4 százalékról idén 3,0 százalékra mérséklődik. Az államháztartás GDP arányos hiánya a tavalyi 2,0 százalékosról idén 5,2 százalékosra ugrik az alacsonyabb adóbevételek miatt és jövőre is 4,0 százalék lehet. A GDP-arányos államadósság a tavalyi 66,3 százalékról idén 75,0 százalékra ugrik, és jövőre 73,5 százalékára csökken.

MTI

Magyarország gazdasági teljesítménye (2016–2021)

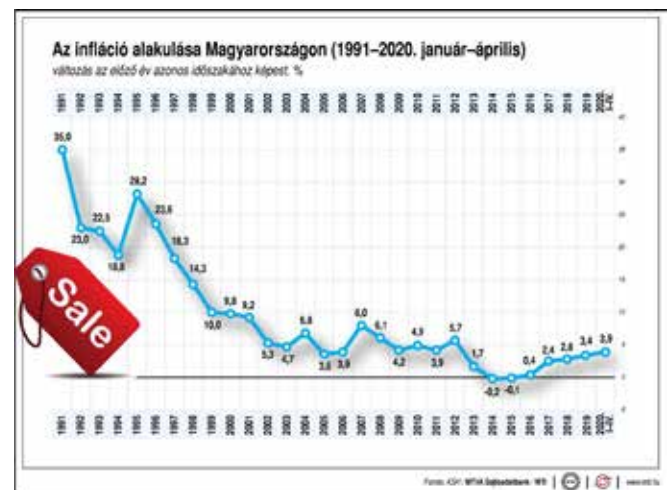
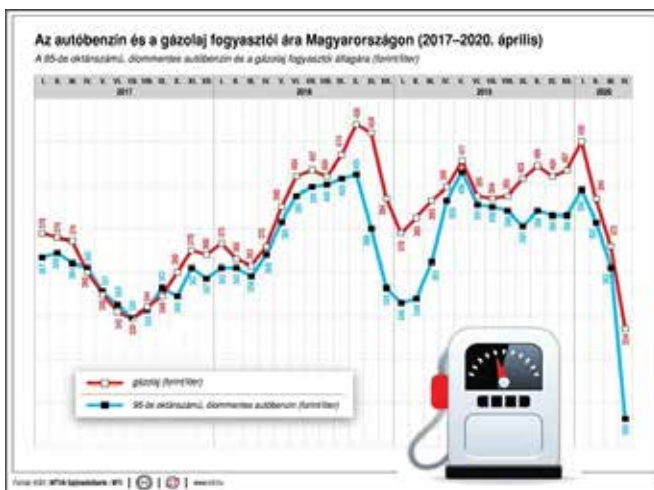
(az Európai Bizottság gazdasági előrejelzése, 2020 tavasz)

A gazdasági teljesítmény (GDP) változása előző évhez képest, százalék:

KSH: áprilisban 2,4 százalékkal nőttek a fogyasztói árak

Áprilisban a fogyasztói árak átlagosan 2,4 százalékkal magasabbak voltak az egy évvel korábbinál. Márciushoz képest az élelmiszerek ára a megszokottnál nagyobb mértékben 1,4 százalékkal nőtt, amiben a koronavírus-járvány hatásai is szerepet játszhattak. A járműüzemanyagok ára a jelentősen visszaeső olajárak következtében 16,4 százalékkal csökkent egy hónap alatt - jelentette a Központi Statisztikai Hivatal (KSH).

Elvezők is 2,4 százalékos inflációt vártak áprilisra a márciusi 3,9 százalékos után. Az éves maginfláció az előző havival megegyező 4,3 százalékos maradt. Az üzemanyagok árának az olajárak hatására bekövetkezett 16,4 százalékos havi csökkenése önmagában 1,1 százalékponttal járult hozzá a fogyasztóiár-index egyhavi csökkenéséhez - közölte a KSH.

Márciushoz viszonyítva áprilisban az idényáras élelmiszerek 6,2 százalékkal drágultak, ezen belül a burgonya ára 5,3 százalékkal, a friss zöldségeké 1,4 százalékkal, a gyümölcsöké 11,5 százalékkal emelkedett. A párizsi és kolbász ára 3,5 százalékkal, a csokoládé, kakaóé 3,4, a sertéshúsé és a tojásé egyformán 2,8-2,8 százalékkal, a liszté 2,0, a baromfi húsé 1,5 százalékkal lett magasabb, mint márciusban volt. A ruházati cikkekért 1,4, a dohányárakért 1,5 százalékkal kellett többet fizetni. A szolgáltatások ára 0,2 százalékkal csökkent, ezen belül - az ingyenessé tett közterületi parkolás hatására - az autópályadíj, illetve gépkocsikölcsönzés, parkolás díja 22,5, a lakbér pedig 2,4 százalékkal mérséklődött.

Tavaly áprilishoz viszonyítva a járműüzemanyagok ára 22,7 százalékkal csökkent. Az élelmiszerek ára 8,7 százalékkal nőtt, 1,1 százalékponttal gyorsabban a márciusinál. A sertéshús ára az egy évvel ezelőttihez viszonyítva 28,9, a párizsi, kolbász ára 22,3 százalékkal, a szalámi, szárazkolbász és sonkáié 12,5 százalékkal emelkedett. Az idényáras élelmiszerek 15,1 százalékkal drágultak, miután a friss gyü-

mölcsök ára 30,8 százalékkal emelkedett. A cukor ára 14,1 százalékkal lett magasabb.

A szolgáltatásokért 3,0 százalékkal kellett többet fizetni, mint tavaly áprilisban, ami a márciusinál 0,8 százalékponttal mérsékeltebb éves áremelkedés a parkolási díjak megszüntetése jóvoltából, mert az autópályadíj, gépjárműkölcsönzés, parkolás 21,4 százalékkal lett olcsóbb, miközben a szerencsejátékok ára 7,8, a lakbér pedig 5,6 százalékkal nőtt. A belföldi üdülés ára 7,0 százalékos áremelkedéssel szerepel a statisztikában, miközben gyakorlatilag nem létezett. A tartós fogyasztási cikkek és a ruházati termékek ára 0,1, illetve 0,2 százalékkal volt magasabb a tavaly áprilisinál - jelentette az MTI.

A jelentéshez csatolt külön módszertani közleményben a KSH felhívta a figyelmet arra, hogy az új koronavírus okozta járvány a fogyasztói árak gyűjtését és a fogyasztóiár-index számítását is befolyásolja. A megnövekedett egészségügyi kockázatok miatt a megszokott helyszíni összeírásra nincs lehetőség, ezért alternatív árszűrés módszerek - internetes gyűjtés, telefonos, illetve e-mailes felkeresés - alkalmazása szükséges.

Egyes esetekben a megfigyelt árak hiánya miatt becsléseken alapuló pótlás is szükségessé válik, amit nemzetközi szervezetekkel és más országok statisztikai hivatalaival egyeztetve kialakított és elfogadott módszertant alkalmazva végez a KSH

A jegybank tartja az idei növekedési prognózisát

Magyarországon nem visszaesés, hanem növekedés lesz idén, a jegybank tartja a 2-3 százalékos növekedési prognózisát - mondta Matolcsy György, a Magyar Nemzeti Bank (MNB) elnöke a Kossuth Rádió Vasárnapi Újság című műsorában. Hozzátette: a sorra megjelenő európai növekedési prognózisok sokfajta megközelítést tükröznek.

Az európai prognózisokkal foglalkozó pénzügyi-gazdasági intézmények között kettő a Nemzetközi Valutaalapnál (IMF) és a magyar kormánynál is optimistább: ilyen a lengyel jegybank és az MNB. Gyorsan zuhanó és gyorsan visszapattanó, azaz „V-alakú” gazdasági hatással számolnak - mondta. Az első negyedév nem lesz rossz, a második negyedév elég szörnyű számokat produkál, a harmadik és a negyedik negyedév pedig „megfejeji” a korábban kiesett teljesítményt. Ezért merik azt mondani, hogy Magyarországon 2-3 százalékos növekedés lesz 2020-ban - fejtette ki. Szerinte ezt erősíti az a tény, hogy a magyar gazdaság

döntő többsége működik, még a mélypontot jelentő áprilisi hetekben is működött.

Vannak veszélyeztetett, válságban lévő területek - mondta, hozzátéve: ilyen a turizmus és az ahhoz szorosan kötődő vendéglátás, vagy a kulturális ágazat, rendezvényszervezés, valamint a szállítás egy része. A tények miatt megalapozottnak nevezte az optimizmust, ami reményeik szerint a hamarosan megjelenő első negyedéves GDP-ben is tükröződik majd. Kitért arra, hogy a kiskereskedelmi forgalomban, a fogyasztásban az eurozónához képest 10 százalékos többlet van a magyar fogyasztásnak az első negyedévben. Ez is a

versenyképességet erősítő pozíció - mutatott rá.

Elmondta: a koronavírus-járvány miatti válság jó állapotban érte a magyar gazdaságot, de az kapott egy „ütést”. Ezért a jegybank még kedvezőbb feltételekkel újból meghirdette a 2013-ban bevezetett növekedési hitelprogramot (NHP) NHP Hajrá! elnevezéssel. Eddig több tucat szerződést kötöttek a pénzügyintézetek, reményeik szerint több ezer, vagy több tízezer ilyen szerződést kötnek majd vállalkozásokkal. Főként bérfizetésre vették igénybe a cégek a hitelt, a nyári hónapokban a beruházási, fejlesztési cél kerül már előtérbe - jelezte.

Matolcsy György: készüljünk az évtized pénzügyi innovációira!

Matolcsy György szerint évtizedünk az eddigi pénzügyi innovációk forradalmi felgyorsítását hozhatja. A jegybank elnöke a növekedés.hu portálon megjelent legfrissebb írásában arra keresi a választ, milyen fordulatokra érdemes készülnünk.

Matolcsy György azt prognosztizálja, hogy a négy nagy régió - Amerika, Európa, Ázsia és India - saját digitális világpénzeket hoz létre. Az olajdollár helyére több, párhuzamos világpénz lép, az államok újratárgyalják a pénzteremtés feltételeit a pénzügyi rendszer szereplőivel. Az államok a központi bankokon keresztül még erősebben jelen lesznek a magán pénzügyi rendszerben digitális jegybanki pénzek, új szabályozás és új pénzteremtés révén az MNB elnöke sze-

rint- foglalja össze az MTI a cikk lényegét.

A szerző azt várja, hogy a vállalkozások és magán-személyek számára nagyon olcsó, szuper gyors, biztonságos és általános lesz a pénzhez való hozzáférés. A jegybankok közvetlenül

is részt vesznek a gazdaság finanszírozásában. Ezután kiemeli: az alapjövdelem helyett alapvető hitelkeret áll majd mindenki rendelkezésére. Nem halat, tehát alapjövdelemet, hanem hálót, tehát alap hitelkeretet ajánlanak az államok mindenkinek - írta Matolcsy György.

Az országok kettéválnak, az erős versenyképességet választó államok sorozatosan újítanak, a többiek beragadnak és meghódítják őket, mint a gyarmatosítások korában. Hozzáteszi, hogy a pénzügyi innovációk és az új

technológiák teljesen összekapcsolódnak, a fúzió olyan gyors lesz, mint a hadiipar és a hadviselés területén

A század három nagy kihívására - geopolitika, technológia és pénz - az ad jó választ, aki mind a háromra jól válaszol. Aki a pénzügyi forradalomból kimarad, az a másik kettőt is elveszíti - összegzi gondolatait a jegybank elnöke, aki szokása szerint idézettel zárja írását: "Bár tiltakozunk ellene, de talán mégis lehet abban valami, hogy „az egész világot a pénz mozgatja” (Kabaré - 1968)".

JÁRVÁNYHATÁS:

rövid és hosszú távú gazdasági következmények az Európai Unióban

Egyelőre minden kormány a járvány következményeinek rövid távú hatásaira, és azok fiskális és monetáris eszközökkel történő csillapítására fókuszál. A tömeges munkanélküliség elkerülése, a vállalkozások fizetőképességének megőrzése, valamint a beruházások ösztönzése érdekében nagyléptékű fiskális erőfeszítéseket tettek. A nyugat-európai gazdaságokban a fiskális csomag akár a GDP 12-13%-át is eléri. A rendkívüli helyzet félretette a deficittel kapcsolatos aggodalmakat. Előbb-utóbb azonban a hosszú távú következményekkel is számolni kell.

Az intézkedések kimondatlanul arra a feltételre épülnek, hogy a gazdasági szereplők, és háztartások kényszerű „lefagyása” alapvetően átmeneti jellegű. Az amerikai hozzáállással szemben a nyugat-európai siker teljesen az időtávon múlik. 3-6 hónapos időtartam alatt a rövidített munkarend értelmes feladatokkal kitölthető, és a jövedelmek, ezzel a kereslet biztosítása mellett a „fontosság tudata” fenntartása, kedvező társadalomlélektani hatásokat eredményez. Erősítheti a munkavállalók bizalmát a munkáltatók, a kormányzat iránt, és kiiktatja a munkaerő kereséssel és betanulással járó későbbi ráfordításokat. Az amerikai foglalkoztatáspolitikája a rugalmasságra és a mobilitásra épít, talán lebecsülve a munkanélküliség romboló lelki hatásait. Másfél hónap alatt 20,5 millióra ugrott a munkanélküli ellátásért folyamodók száma, amely 14,5%-os munkanélküliségi rátát jelent – a 2020 márciusa előtti 3,5%-os értékével szemben.

Angela Merkel:
A válságkezelés második szakaszában egy gazdasági helyreállítási, újjáépítési alapra lesz szükség, amely szorosan kapcsolódik a 2021-ben kezdődő hétéves ciklus EU-s költségvetéséhez.

Európai Unió: várakozások 2020-ra és 2021-re

Mindenki a járvány várható időtartamát, intenzitását és azok gazdasági következményeit latolgatja. Kiemelt jelentőségű, hogy a számottevő intellektuális kapacitásokkal rendelkező Európai Bizottság nem futamodott meg a feladat elől, hanem a jelenlegi információk és várható értékek alapján változatlanul számszerűsített formában jelentette meg 2020 tavaszi gazdasági előrejelzését.

A Bizottság május 6-án publikálta részletes, országokra lebontott gazdasági előrejelzését 2020-ra és 2021-re. Várakozásaik szerint a gazdaság, néhány ágazatot leszámítva, egy mély recessziót követően, 2021-ben majdnem visszapattan a 2019. évi szintre. A nagy angolszász hírportálok – CNN, CNBC, BBC – persze, a visszaesés 2020. évi mértékét emelték ki – ami békeidőben való-

ban példátlan – kevesebb szó esett a regeneráció erősségéről és minőségéről. Az idősíkon előre haladva a szokásosnál is nagyobb a bizonytalanság: az előrejelzések pontossága nyilvánvalóan függ a kormányok járványügyi szigorítási/lazítási lépéssorozatától, azok ütemezésétől, ciklikusságától.

Bár az európai egészségügyi rendszerek felkészültsége tekintetében lehetünk optimisták, az eszközbeszerzések az utóbbi 1-2 hónapban teljesültek, a megfelelő védőfelszerelések és kapacitások rendelkezésre állnak. Az új megbetegedések számában történő visszaesés szinte az összes európai országban – az Egyesült Királyságot kivéve – erős tendencia. A következő hónapok mutatják meg, hogy a célzott lazítások mellett fennmarad-e a járvány visszaszorulásának tendenciája. Eközben hatalmas erőforrásokat mozgatnak meg a megfelelő kezelés és oltás kifejlesztésére. Reméljük, a technológia mielőbb nyer.

A gazdasági regeneráció erőssége, azaz a 2020-as visszaesést követő 2021. évi várható „visszapattanás” különbsége erősen korrelál az idegenforgalom és a kapcsolódó szolgáltatások adott nemzetgazdaságban betöltött jelentőségével. A GDP „rés” ezért a mediterrán országokban a legnagyobb, miközben a turizmusnak kevésbé kitett, jellemzően exporttöbbletet realizáló országokban jellemzően kisebb, amint az az alábbi táblázatból kiolvasható.

Az Európai Bizottság május 6-án publikált GDP előrejelzése az EU meghatározó gazdaságaiban (a „Különbséget” a 2020. évi változás abszolút értéke és a 2021. évi növekedés jelenti), százalékban

	GDP változás		Különbség GDP „rés” (2020-2021)
	2020	2021	
Európai Unió	- 7,4	6,1	- 1,3
Németország	- 6,5	5,9	- 0,6
Franciaország	- 8,2	7,4	- 0,8
Olaszország	- 9,5	6,5	- 3,0
Spanyolország	- 9,4	7,0	- 2,4
Hollandia	- 6,8	5,0	- 1,8
Belgium	- 7,2	6,7	- 0,5

Meglepett Belgium első helyezése, és a szuperversenyképes Hollandia lemaradása. Spanyolország és Olaszország helyzetét meghatározza a külföldi beutazások számának és időtartamának nagy súlya, mindamellett érdekes, hogy például Portugáliában jóval kisebb visszaesést és mindössze 1%-os kibocsátás-különbözetet jeleznek előre.

A jövedelempótlás és a vállalkozások támogatása azonban erős lenyomatot hagy a költségvetési pozíciókon. A járvány előtti szintekhez képest 10-15%-os adósságráta növekedés várható a jelentős európai gazdaságokban.

Ezek az adatok abba az irányba mutatnak, hogy a költségvetési intézkedésekkel 2021-et követően már kevés növekedésösztönző intézkedést lehet tervezni. Sőt, Olaszország, Franciaország és Spanyolország kénytelen lesz lépéseket tenni a mostanság elhanyagolt költségvetési konszolidáció irányába.

Adósságráta, szuverén adósság/GDP, százalékban

	2019 tény	2020 előrejelzés	2021 előrejelzés
Európai Unió	79,4	95,1	92
Németország	60	75,6	71,8
Franciaország	98	116,5	112
Olaszország	135	159	153,6
Spanyolország	95	115,6	113,7
Hollandia	48,6	62,1	57,6
Belgium	98,6	113,8	110

Közép-és hosszútávú hatások

Az alábbi tendenciákat a politikai törekvések és a józan megfontolások diktálják. Egyes tendenciák már sajtónyilvánosságot kaptak, egyesek még nem kerültek a gazdasági elemzések fókuszába.

Az eurózóna egybentartása feltehetően új megközelítést és új intézmények kialakítását követelheti meg. Az olasz állam eladósodottsága, és a gazdasági kilátásai vagy egy kezelhetetlen méretű cca 2500 milliárd eurót érintő konszolidáció, vagy valóban egy közös, a teljes euróövezet kötelezettségvállalásán nyugvó megoldás irányába mutatnak – legyen ennek egy eurókötvény, vagy bármilyen más forrásbevonási eszköz a megjelenési formája. A probléma az, hogy a német-osztrák-holland kormány jogosan veti fel az évtizedes mulasztások a járvány miatt megugró „eredményét”, amelyek kezelése nem az eddigi ex post, hanem ex ante intézkedéseket követelhetnek meg.

A közös pénzügyi felelősség megteremtése csak olyan bázison képzelhető el, ahol a szuverenitás megtartása és egy utólagos mechanizmus – ez a hatékonyan nem alkalmazható túlzottdeficit eljárás – helyett egy független szervezet, vagy szakértői testület alaposan átvizsgálja a költségvetés tervezetét olyan jogositványokkal, amelyek képesek gátat szabni a felelőtlen és megalapozatlan költségvetési terveknek.

A mostani szituáció tehát vagy felerősíti a sokat hangoztatott, ám eddig kevés gyakorlati eredményt felmutató fiskális integrációt, vagy az eurozóna borítékolhatóan a széttartás, az észak-dél ellentét tartós huzakodásának színterévé válik.

Kizárólag az Európai Központi Bank folyamatos mennyiségi lazítása – és nem a piaci mechanizmusok – képesek az állampapírok kamatait ilyen nyomott szinten tartani, amely azért a végtelenségig nem tartható fenn. Piaci árazás esetén a 10 éves olasz állampapírhozam valahol évi 4-5% környékén, és nem 2% körül mozogna. A német alkotmánybíróság a napokban, járványügyi és politikai szempontból szinte a legjobbkor, hozott ítélete a Bundesbankot és ezen keresztül az Európai Központi Bankot érintő döntése a példátlan léptékű monetáris eszköztár jogi korlátait mutatta meg. A jog sok esetben egy érzéketlen végső eszköz. Meggyőződésem, hogy alapos elemzést követelő gazdaságpolitikai, intézményi és nem elsősorban jogi kérdéssről van szó. Tabuk nélkül. Újra kell gondolni az Európai Központi Bank és a társjegybankok mandátumát, azok költségvetési kapcsolatait. A jegybanki függetlenség sem lehet „szent téhen”. A mandátum pedig bizonyosan túl szűkre szabott.

Mindenesetre a központi bank már elegendő időt biztosított a politika számára a közös európai fiskális konszenzus kialakításához. Az Európai Unió a francia kezdeményezésű, mostanság jelt, a közös költségvetés fokozatos megteremtésére vonatkozásában választút elé érkezett.

A környezetvédelem, a karbonsemlegesség tekintetében erősödnek a gazdaság visszapatnását „zöld” fordulattal összekapcsoló törekvések. Valóban jó alkalom nyílt az ilyen irányú kormányzati törekvések átgondolt megtervezésére, május 7-én a brit kormány teljes mellszélességgel egy ilyen gazdaságpolitika mellett állt ki. Az új szennyanyag kibocsátási normák az autóiparban 2021-ben lépnek hatályba, amelyek újabb lökést adhatnak a zöld beruházások ösztönzésének. A jó és optimista forgatókönyv szerint az Európai Unió eltökélte a „zöld” gazdasági visszapatnás érdekében, és nem hajol meg a bajban levő iparágak a határidők újratervzésére vonatkozó lobbija előtt.

Az informatika a járvány hatására még erőteljesebben megjelenő térnyerése. Eddig nem kapott jelentős figyelmet, és egyelőre adatokkal is nehezen alátámasztható. A home office-ban dolgozók egyre nagyobb kapacitásra képes eszközökkel rendelkeznek – erre utal mind a laptopok, mind a vállalati szerverek számának, mind a chipértékesítések kiugró értékesítési adatai – ez alkalmat teremt hardware oldalról bonyolult szoftverek futtatására is.

A mesterséges intelligencia eddig is egyre nagyobb szeletet hasított ki a szellemi munkavégzés folyamataiból – az egészségügytől a logisztikáig, akár egyes ügyvédi munkafolyamatokig. Ez a tendencia a járvány hatására még tovább erősödhet. A feldolgozóipari beruházások – a robotikával

Giuseppe Conte

olasz kormányfő április végén egy sajtótájékoztatón a következőket mondta: **Ki kell használnunk a helyzetet, hogy radikális reformokkal megváltoztassuk mindazt, ami nem működik Olaszországban és Európában. Róma egy újabb gazdaságélénkítő csomagot mutat be, valamint egy „Olaszország elmozdul” nevű befektetési programot is.**

együtt – legalábbis erre utalnak. A beruházások fiskális ösztönzése egyelőre nem tesz különbséget, mert rövid távon a magánberuházások visszaesésének csillapítása a cél. A foglalkoztatottság szintje hosszú távon is csökkenhet, vagy legalábbis az atipikus munkaviszonyok felé tolódik el.

Megjegyzem, a közgazdászok szokásos, első sorban a gazdaságtörténet gépesítési folyamataiból levont következtetéseivel ellentétben az informatika szakértői kevésbé hisznek az új típusú foglalkozási ágak kialakulásában, vagy legalábbis annak a munkahelyek pótlására elegendő szélességében. Mert a mesterséges intelligencia gyorsasága, önfejlesztési képessége egyszerűen nagyságrendekkel múlja felül a humán képességeket. Ráadásul nem lesz beteg, és nincs szabadságon. Már a klasszikusan magas képzettséget igénylő jogász, tanári, könyvvizsgálói tevékenységek több munkafolyamata ajtaján kopogtat. Az ember és az AI együttműködése külön fejezet, ám összességében az ember általi felügyelt – nevezhetjük ezt persze munkavégzésnek is – és mindenképpen a kevesebb munkahely irányába mutat. A szoftveres szakértők, az informatikusmérnökök a sokat hangoztatott átképzés hatékony lehetőségei tekintetében is szkeptikusak. Mert a szoftverfejlesztések a szellemi tevékenységek szinte teljes spektrumát megcélolták már.

A kormányzatoknak tehát sokrétű és összetett, „gyorsan érkező” kihívásokkal kell szembenéznük. Felértékelődik az adminisztráció, és általában véve a végrehajtás szolgálatába állított intellektuális kapacitások minősége. Remélem, hogy az Európai Unióban kormányzó elitek között ebben nemcsak a szólalmok szintjén van egyetértés.

Kelemen Gábor

Kötelezettség-szegési eljárás lehet Németországgal szemben egy alkotmánybíróági ítélet miatt

A német alkotmánybíróóság a napokban kihirdetett ítéletében önkényesnek és szakmailag vállalhatatlannak nevezte az Európai Unió Bíróságának az Európai Központi Bank (EKB) egy 2015-ben indított kötvényvásárlási programját uniós jogi szempontból kifogástalannak minősítő határozatát, és kimondta, hogy Németország csak akkor vehet részt továbbra is a kötvényvásárlások finanszírozásában, ha az EKB három hónapon belül igazolja, hogy a program nem jár aránytalan gazdaságpolitikai és államháztartási hatásokkal tudósít az MTI.

Ez azonban így nem helyes, mert uniós jogi ügyekben „az utolsó szót mindig Luxembourgban mondják ki” – mondta az Európai Unió Bíróságának székhelyére utalva Vera Jourová, az Európai Bizottság cseh alelnöke egy lapinterjúban. Az Európai Unióban a közösségi jog elsőbbsége érvényesül, ami azt is jelenti, hogy az uniós bíróság döntései valamennyi nemzeti bíróságra kötelezőek – tette hozzá az európai értékekért és átláthatóságért felelős uniós biztos a Frankfurter Allgemeine Sonntagszeitung (FAS) című vasárnapi lapban közölt

interjúban. A FAS az alkotmánybíróági ítéletről szóló összeállításban kiemelte, hogy a cseh politikus az interjúban közvetve kötelezettség-szegési eljárással fenyegette meg a német kormányt arra az esetre, ha nem az uniós bíróság, hanem a nemzeti szintű bíróság döntését követi.

Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke is kötelezettség-szegési eljárást helyezett kilátásba, legalábbis az Európai Parlament egy zöldpárti német képviselőjének, Sven Giegoldnak írt levelében, amelyet a címzett nyilvánosságra hozott. A bizottsági elnök ugyancsak kiemelte, hogy uniós jogi ügyekben „mindig az Európai Unió Bírósága mondja ki az utolsó szót”. „Nagyon komolyan veszem az ügyet” – írta Ursula von der Leyen, aki a címzett szerint rekordgyorsasággal, két óránál is rövidebb idő alatt válaszolt kérdéseire. A bizottsági elnök ismertette, hogy részletesen elemzik a több mint száz oldalas alkotmánybíróági ítéletet, majd az elemzés alapján mérlegelik a következő lépéseket, egyebek mellett a kötelezettség-szegési eljárás elindítását.

IPARI REZSISZÜKÖKKENTÉS

Javaslat az újraiparosítási stratégia hiányzó lépésének végrehajtására

Bár jelenleg a Magyarországon működő iparvállalatok a villamosenergia-árak tekintetében hátrányban vannak nyugat-európai, illetve kelet-közép-európai versenytársaikkal szemben, megfelelő szakpolitikai intézkedésekkel 2021-re fordulat érhető el, és a régió legkedvezőbb működési környezeté alakítható ki a termelő ágazatok részére

Magyarországon az adózási feltételrendszer, illetve a munkaerőköltség vonzó üzleti környezetet biztosít a hazánkban működő, valamint az újonnan letelepedő iparvállalatok számára. A versenyképesség egy jelentős komponense, az energiaárak csökkentése területén ugyanakkor a gazdaságpolitika egyelőre adós maradt a megfelelő intézkedésekkel. Írásunkban arra teszünk javaslatot, hogy milyen, gyorsan végrehajtható és az energiatermelés szerkezetét nem érintő intézkedések révén csökkenthető a termelő szektor vállalatai által fizetett villamosenergia-ár, azaz segíthető elő az ipari rezsiszűkítetés.

A magasabb hazai ár okai: korlátozott importkapacitás és magas megújulóenergia-költség

Magyarországon a legnagyobb ipari fogyasztók által fizetett villamosenergia-ár 2019-ben kilowattóránként 8 Ft-tal, mintegy 50%-kal meghaladta a Németországban jellemzőt (1. ábra), valamint jelentősen magasabb volt, mint a visegrádi országokban. A hazai felár két fő okra vezethető vissza: az importkapacitások nem megfelelő mértékére, valamint arra, hogy Magyarországon a megújulóenergia-támogatásból eredő költség ágazatok közötti elosztásának módja eltér az Európában jellemzőtől.

1. ábra: Az energiaintenzív nagyipari fogyasztók által fizetett villamosenergia-ár 2019-ben Németországban*, illetve Magyarországon

Forrás: BDEW-Strompreisanalyse Januar 2020, MEKH, Capital Consulting számítás

* Németországban a villamosenergia-árszabályozás rendkívül differenciált. Az ábrán a legnagyobb villamosenergia-intenzitással rendelkező, ennélfogva a legnagyobb mértékű kedvezményben részesülő ágazatokban jellemző villamosenergia-árat tüntettük fel.

Nagykereskedelmi villamosenergia-ár

A legszembetűnőbb differencia a nagykereskedelmi (tőzsdei) villamosenergia-árban fedezhető fel. Míg 2019-ben a hazai nagykereskedelmi villamosenergia-ár elérte a 18 Ft/kWh-t, addig értéke Németországban közel 25%-kal, a Csehországban és Szlovákiában pedig 15–20%-kal volt alacsonyabb.

A magyar kormány a nagykereskedelmi villamosenergia-árak csökkentése érdekében döntött a két új szlovák–magyar villamos energia összekötő vezeték (Gönyű–Bős, Sajóivánka–Rimaszombat) megépítése mellett, amelyek a hivatalos adatközlés szerint 2020 végére készülhetnek el. Az új vezetékek elősegítik azon kapacitáskorlátok feloldását, amelyek eddig az olcsóbb importáram útjában álltak, így 2021-ben a magyarországi tőzsdei villamosenergia-ár régiós árszint közelébe történő fokozatos konvergenciája valószínűsíthető.

Megújulóenergia-támogatás költsége

Az árkülönbség fennmaradó része döntően abból ered, hogy hazánkban a megújulóenergia-termelés támogatásából származó költséget a versenytárs országokhoz képest nagyobb arányban viseli az ipari szektor.

A megújuló alapú villamosenergia-termelés ösztönzése Európában ugyanis döntően ártámogatás formájában történik, amely értelmében a termelők a piacnál magasabb áron értékesíthetik a megújuló alapon termelt energiát, amelynek költségét végsősoron a villamosenergia-fogyasztók viselik. Azt pedig, hogy e teher a végfogyasztók között miként kerül elosztásra az egyes tagállamokban, az gazdaság- és társadalompolitikai döntések függvénye.

Mivel az uniós szabályozás értelmében a megújuló alapú villamosenergia-termelés költségét valamennyi tagállamban a legnagyobb ipari fogyasztók is kötelesek viselni, így a naperőművek és szélerőművek gyors elterjedése – amely klímapolitikai szempontból kívánatos – veszélyezteti az Európai Unió feldolgozóiparának versenyképességét, és ösztönzi egyes, magas energiaigényű ágazatok Unión kívülre történő telepítését, azaz felgyorsítja az ún. „szénszivárgást”.

Ezen ellentmondás feloldásaként az Európai Bizottság speciális állami támogatási rendelkezést hozott, amely lehetővé teszi, hogy a tagállamok az ipari versenyképesség megőrzése érdekében árkedvezményt nyújtsanak a magas energiaintenzitású ágazatok meghatározott köre részére. ([https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0628\(01\)&from=HU](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0628(01)&from=HU)) A

Zarándy Tamás
Energetikai üzletágigazgató,
Capital Consulting Magyarország Zrt.

Zemplényi Zoltán
Vezető energetikai tanácsadó,
Capital Consulting Magyarország Zrt.

kedvezmény nyújtásának feltétele, hogy a tagállamok más forrásból biztosítsák az ily módon kieső összeg pótlását, a megújulóenergia-termelők támogatása nem sérülhet.

A kedvezménynyújtás miatt kieső összeg pótlása alapvetően kétféle módon valósítható meg. Az egyik megoldást az kínálja, hogy az energiaintenzív ágazatok hozzájárulásának csökkenését azon ágazatok magasabb befizetése ellentételezi, amelyek költségstruktúrájában az energiaár súlya alacsony (pl. piaci szolgáltatások). A másik utat a központi költségvetés szerepvállalása jelentheti. Az uniós tagállamok döntő része az első lehetőséget választotta, a központi költségvetés szerepvállalása csak egy-két országban jellemző.

Magyarországon a megújuló alapú villamosenergia-termelés támogatásának költsége az iparvállalatok, a piaci szolgáltatások és a közintézmények között fogyasztárányosan kerül elosztásra, azaz a támogatás fedezetét szolgáló fogyasztói díjlelem mértéke azonos.

Ezzel szemben – élve az Európai Bizottság által biztosított mozgástérrel – valamennyi közép- és kelet-európai tagállam kedvezményt biztosít a díjteherből azon iparágak részére, amelyekben a villamosenergia-költség súlya a költségstruktúrájában magas (2. ábra).

2. ábra: A megújulóenergia-támogatás költségéből az energiaintenzív ágazatok részére árkedvezményt biztosító uniós tagállamok

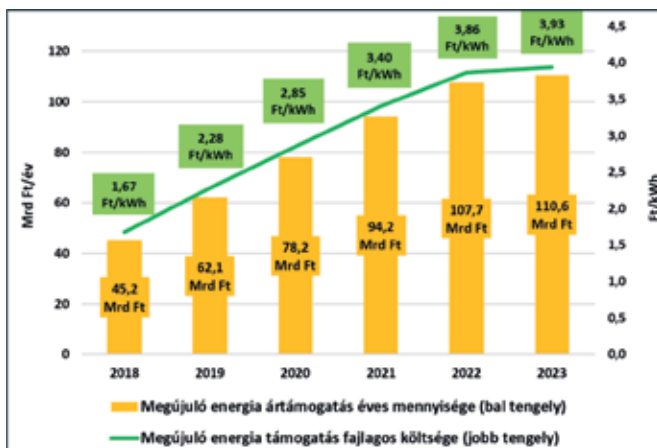

Forrás: European Commission, RES Legal, Capital Consulting gyűjtés

Az árnyomás Magyarországon is fokozódik

Magyarországon az „energiafordulat” igazán 2018-ban indult el a „napelem-forradalommal”, amelynek köszönhetően a naperőművek kapacitása közel nulla szintről indulva 2020 végére meghaladhatja a 2000 MW-ot, 2023-ra a 4000 MW-ot, 2030-ra pedig elérheti a 6000 MW-ot is.

3. ábra: A megújuló alapú villamosenergia-termelés támogatásából eredő fogyasztói költség várható alakulása Magyarországon – az árszabályozás változatlansága mellett

Forrás: MEKH, MAVIR, Capital Consulting számítás

A napelem-kapacitás ugrásszerű növekedése egyúttal a megújulóenergia-termelés támogatásigényének a gyors emelkedését is maga után vonja (3. ábra). 2019-ben a megújulóenergia-termelők részére 62 Mrd Ft támogatás került kifizetésre, ami 2021-ben meghaladhatja a 90 Mrd Ft-ot, 2023-ban pedig a 110 Mrd Ft-ot.

A támogatásigény növekedése a nem lakossági végfogyasztók villamosenergia-árának emelkedését fogja eredményezni; míg 2019-ben a fogyasztói árakba 2,28 Ft/kWh-s díj épült be, addig ez 2021-re

3,4 Ft/kWh-ra emelkedhet, 2023-ra pedig a 4 Ft/kWh-t is elérheti.

Javaslatétel a hazai ipari rezsicsökkentés végrehajtására

Amennyiben tehát a hazai árszabályozás nem változik, és Magyarországon a megújulóenergia-támogatásból származó költség továbbra is fogyasztásarányosan kerül szétosztásra az energiaintenzitástól függetlenül, akkor a másfél éven belül 100 Mrd Ft fölé emelkedő éves költségteher döntő részét változatlanul a villamosenergia-árakra leginkább érzékeny ágazatok fogják viselni, mint a petrokémia, az építőanyag-gyártás, a fémipar, a kőolaj-feldolgozás

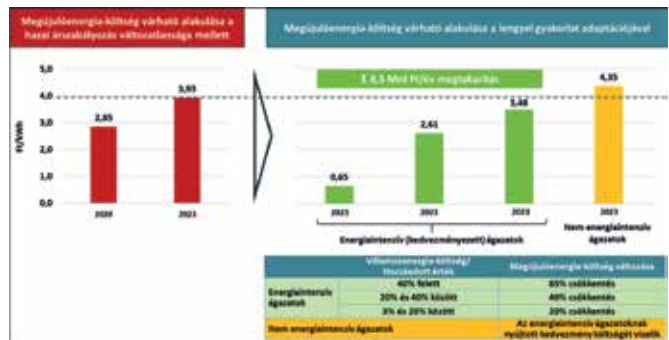
vagy az élelmiszeripar, amelyekben már komoly versenyhátrányt okoz a szomszédos és a nyugat-európai országok hasonló ágazataihoz képest.

Ezért, indokoltnak tartjuk, hogy Magyarország is éljen az uniós jogszabályok által kínált, valamennyi versenytárs ország által kihasznált lehetőséggel, azaz a megújulóenergia-termelés támogatásának költségéből hazánkban is legyenek kedvezményre jogosultak a legnagyobb

villamosenergia-intenzitással rendelkező iparvállalatok.

A kedvezmény mértéke és annak iparágak közötti elosztásának módja tekintetében követendőnek tartjuk a Lengyelországban alkalmazott gyakorlatot, amelyet javasunk hazánkban is adaptálni (4. ábra).

4. ábra: A megújulóenergia-támogatásból eredő végfogyasztói költség várható alakulása Magyarországon a jelenlegi árszabályozás változatlansága mellett, valamint a lengyelországi gyakorlat alkalmazásával

Forrás: MEKH, European Commission, Capital Consulting számítás

Amennyiben hazánk a lengyel gyakorlatot követi, akkor a megújulóenergia-termelés támogatása a kedvezményezett iparágak vállalatai számára a 2023-ra 4000 MW-ot elérő naperőmű-kapacitás mellett is mindössze 0,6–3,5 Ft/kWh villamosenergia-díjterhet eredményez. A javasolt intézkedés révén pedig az energiaintenzív iparágak energiaköltsége összességében évi 8,5 Mrd Ft-tal csökkenhet.

Mivel pedig a kieső költség a fogyasztók széles körére kerül szétterítésre, így a nem kedvezményezett felhasználók csak elhanyagolható mértékű többletterheléssel szembesülnek.

Az ipari rezsicsökkentés tehát a javasolt megoldás révén a napelem-forradalom megfékezése és a villamosenergia-árakra nem érzékeny vállalkozások költségeinek érdemi növekedése nélkül, a lakossági energiaárak változatlansága mellett hajtható végre.

Zarándy Tamás
Zemplényi Zsolt

REKORDMÉRETŰ ESÉS AZ EURÓPAI UNIÓ GAZDASÁGI HANGULATINDEXÉBEN

Áprilisban a valaha mért legnagyobb esés következett be az euróövezeti gazdaságok üzleti hangulatát tekintve. Az Európai Bizottság Gazdasági és Pénzügyi Főigazgatósága (DG EcFin) felmérése szerint a gazdasági hangulatindex értéke 11 éves mélypontot közelített meg, a szolgáltatóiparban viszont negatív rekordot állított be. Az EU egészében a havi csökkenés mértéke a legnagyobb volt a nyilvántartás 1985-ös kezdete óta.

Áprilisban az euróövezeti gazdasági hangulatindex (Economic Sentiment Indicator, ESI) a valaha mért legnagyobb mértékben, 27,2 ponttal esett az előző haviról 67,0 pontra, 2009 márciusa óta a legalacsonyabbra. Elemzők kisebb mértékű esést, 74,7 pontot vártak áprilisra a márciusi 94,2 pont után.

Hasonlóan rekordnagyságú esés következett be az Európai Unió gazdasági hangulatindexében is, az ESI az előző haviról 28,8 ponttal esett 65,8 pontra áprilisban. A havi csökkenés mértéke a legnagyobb volt a nyilvántartás 1985-ös kezdete óta. Az euróövezeti és az uniós ESI egyaránt jóval a 100 pontos hosszú távú átlag alá süllyedt és mindkét index közel áll a gazdasági és pénzügyi világválság idején 2009 márciusában beállított mélypontjához.

Az euróövezeti szolgáltatóiparban abszolút negatív rekordra, mínusz 35,0 pontra esett a hangulatindex áprilisban a márciusi mínusz 2,3 pontról. A feldolgozóiparban mínusz 30,4 pontra esett áprilisban a márciusi mínusz 11,2 pontról a hangulatindex, ami a valaha mért legnagyobb havi csökkenés. Az elért érték azonban nem került a 2009. márciusi mélypont alá. Az építőiparban mínusz 12,8 pontra csökkent a hangulatindex az előző havi plusz 2,3 pontról, a kiskereskedelemben pedig mínusz 28,3 pontra mínusz 8,6 pontról. A fogyasztói hangulatindex az euróövezetben 11 éves mélypontra, mínusz 22,7 pontra romlott áprilisban a márciusi mínusz 11,6 pontról.

Az ESI Hollandiában 32,6 ponttal 65,6 pontra, Spanyolország-

ban 26,0 ponttal 73,3 pontra, Németországban 19,9 ponttal 72,1 pontra, Franciaországban 16,3 ponttal 82,7 pontra esett.

Magyarországon a szomszédos országokkal összehasonlítva viszonylag jól áll a gazdasági hangulat a DG EcFin felmérése alapján: az előző havi 102,8 pontról 75,4 pontra csökkent az ESI. Lengyelországban viszont 95,3 pontról 47,2 pontra csökkent. A cseh hangulatindex 94,9 pontról 64,5 pontra, a szlovák 96,7 pontról 55,1 pontra csökkent. Szlovéniában 94,0 pontról 66,2 pontra csökkent az ESI, Romániában pedig 99,6 pontról 65,3 pontra.

Baljós foglalkoztatási kilátásokat vetít előre, hogy az EEI (Employment Expectations Indicator) mutató, az euróövezetre és az EU-ra vonatkozóan is a valaha elért legalacsonyabb szintre esett áprilisban. Az euróövezetben 30,1 ponttal 63,7 pontra esett az EEI, az EU-ban pedig 31,2 ponttal 63,3 pontra. A németországi EEI 93,5 pontról 78,7 pontra csökkent áprilisban, a francia 92,1 pontról 69,5 pontra, a spanyol pedig 100,1 pontról 64,7 pontra.

A foglalkoztatási kilátásokat számszerűsítő EEI mutató Magyarországon 87,7 pontra csökkent áprilisban az előző havi 105,2 pontról, a lengyel 61,7 pontra 97,8 pontról, a cseh 80,8 pontra 96,9 pontról, a szlovák 86,3 pontra a márciusi 107,9 pontról, a romániai pedig áprilisban 57,9 pontra az előző havi 104,8 pontról.

MTI

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/full_bcs_2020_04_en.pdf

Moody's: az európai lakossági fogyasztás harmada elveszhet vagy későbbre tolódhat

A koronavírus-járvány megfékezését célzó korlátozó intézkedések miatt az európai háztartások fogyasztásának harmada végleg elveszhet, vagy későbbre tolódhat - áll a Moody's Investors Service tanulmányában.

A nemzetközi hitelminősítő közölte: az ilyen mértékű fogyasztási deficit éves időtávlatra kivetítve - vagyis úgy számolva, mintha a jelenlegi korlátozások változatlan módon tizenkét hónapig érvényben lennének - az EU-gazdaságok hazai össztermékének (GDP) 20 százalékával lenne egyenlő.

A legnagyobb európai gazdaságok közül Spanyolországban, Olaszországban és Nagy-Britanniában a legmagasabb a valószínűleg elmaradó vagy későbbre halasztott fogyasztási hányad: ezekben az országokban a nem realizálódó fogyasztási érték elérheti a hazai össztermék 25 százalékát az éves kivetítésű számítási módszerrel mérve - áll a Moody's elemzésében. A hitelminősítő szerint várhatóan a szolgáltatási szektor, azon belül is mindenekelőtt a vendéglátóipar, valamint a kulturális és a közlekedési szolgáltatási szféra lesz az a terület, amelyen a mostani korlátozások és zárlatok miatt kieső fogyasztást később sem lehet pótolni. A Moody's számításai szerint ezekre a területekre jut az Európai Unióban belül a ház-

tartási fogyasztás értékének 25 százaléka.

A tartós fogyasztási termékek, például az autók, ruházati cikkek esetében-amelyekre az uniós háztartások fogyasztási kiadásai 20 százalékát költik - ugyanakkor nem biztos, hogy a most kieső fogyasztás teljesen elvész, mivel a korlátozások idején lefojtott kereslet felszabadulhat a korlátozások feloldásával és a fogyasztói bizalom javulásával. A fogyasztás zuhanásszerű csökkenését jelzi, hogy a brit autógyártók és autókereskedők szövetségének (SMMT) adatai szerint áprilisban gyakorlatilag megszűnt az új autók kereslete. A szakmai szervezet közölte: a múlt hónapban mindössze 4321 személyautót helyeztek forgalomba Nagy-Britanniában, 97,3 százalékkal kevesebbet, mint egy évvel korábban. Tavaly áprilisban 161 ezer új autót értékesítettek a brit márkakereskedések.

Az év eleje óta eltelt hónapokban is meredeken zuhant a brit autóértékesítés: az idén eddig 487 878 új autó került forgalomba, 43,4 százalékkal kevesebb, mint a tavalyi azonos időszakban. **MTI**

Sok EU-tagországban nem bíznak sem az uniós, sem a tagállami járványkezelésben

Az európai uniós intézményrendszerhez tartozó Eurofound ügynökség május 7-én közzétett felmérése szerint számos EU-tagországban az állampolgárok többsége nem bízik sem az uniós, sem a tagállami szintű járványkezelésben.

A teljes nevén Európai Alapítvány az Élet- és Munkakörülmények Javításáért nevű ügynökség felméréseinek eredményei azt mutatják, hogy a bizalom hiánya a koronavírus-járvány által legerősebben sújtott tagállamokban - Franciaországban, Olaszországban és Spanyolországban - a legjellemzőbb.

Az uniós tagállamok válaszadóinak több mint fele aggodalmát fejezte ki jövője miatt, mindössze 45 százalékuk válaszolt úgy, hogy optimistán érzi magát. A kimutatások szerint Franciaországban, Belgiumban, Olaszországban és Görögországban a legborúlátóbbak a mostani járvány kapcsán az állampolgárok.

Az online kérdőívet kitöltők több mint egynegyede átmenetileg vagy végleg elveszítette állását, ez a probléma a fiatal férfiakat érinti leginkább. Romániából, Olaszországból, Franciaországból és Ciprusról számoltak be a legtöbben munkaidő-csökkentésről, a legkevesebb ezzel kapcsolatos beszámoló az észak-európai országokból érkezett.

Negyven százalék a megkérdezetteknek jelezte, hogy

sokkal rosszabb pénzügyi helyzetbe került a járvány okozta gazdasági válság miatt, a munka nélkül maradtak 82 százaléka nem képes háztartását tovább fenntartani. Életszínvonal-csökkenést Görögországból és Bulgáriából jelentettek a legtöbben.

A felmérés szerint a korlátozó intézkedések miatt a 35 éven aluliak körében jobban romlott az életminőség, mint az idősebbeknél. A legtöbben ebből a korosztályból érezték magukat magányosnak és elszigeteltnek. A felmérést végző ügynökség szerint ez arra enged következtetni, hogy a fiatalabb generáció „drámaibb” módon éli meg a családtól és barátoktól való elszakadást, mint az idősebb. A tagállamok közül Franciaországban érezték magukat legmagányosabbnak az emberek. **MTI**

A FIATALOKNAK ROSSZABB

A felmérés szerint a korlátozó intézkedések miatt a 35 éven aluliak körében jobban romlott az életminőség, mint az idősebbeknél. A legtöbben ebből a korosztályból érezték magukat magányosnak és elszigeteltnek.

Öt dimenzió a jó vezetéshez

A világ fejlődésével a vezetők feladata mind nehezebbé válik. Nemrég még a vezetés nagyjában-egészében parancsuralmi rendszerként működött: a vezető kiadta az utasítást, a beosztottak végrehajtották. A modern kor új követelményeket támasztott. A technológiák exponenciális fejlődési pályákra kerültek, velük a termelési módok is. A termelékenység szintén exponenciális növekedése, az ezt segítő szakosodás, valamint a gazdaság globalizációja teljesen új piaci viszonyokat teremtettek, s mindez egyre újabb feladatok elé állítja a vezetőket. Mára eljutottunk odáig, hogy a parancsnokok helyére a vezetési intelligencia minden területén kiváló vezetőknek kell kerülniük. Helyzetüket pedig hamarosan a mesterséges intelligencia belépése bonyolítja tovább.

Az általános relativitáselmélet szerint a világ is megvan négy dimenzióval, ám a könyv áttekintése szerint a kiváló vezetőknek öt dimenzió – az 5Q – mentén kell jól teljesíteniük. Ez annak a felkészültségnek a kibontása, amely hozzásegítheti a vezetőt, hogy sikeres legyen e minden korábbinál összetettebb és keményebben versengő világ kihívásai közepette.

„ Sok ezer szervezetet és három kormányt átfogó globális kutatásuk alapján a szerzők arra a következtetésre jutottak, hogy öt különálló intelligencia határozza meg a kiemelkedő vezetőt. Az 5Q elsajátítása segít majd a legnehezebb vezetői terepeken navigálni, amelyekkel valaha is találkozhatunk.” (Az Előszóból, kiemelések tőlem. S jól értjük: intelligenciát „elsajátítani” nem lehet, de lehet fejleszteni, magasabb szintre emelni magunkban. Ebben segíthet e könyv is. – OP)

Az 5Q: „Kutatásaink során megállapítottuk, hogy a magas szinten teljesítő vezetők egyidejűleg öt kulcsfontosságú vezetői intelligenciát alkalmaznak.

- IQ (Kognitív intelligencia): A vezető képessége a tudás megszerzésére, amely tükrözi a deduktív/racionalista képességeit, és összeszedi az ellentétes információk szálakat oly módon, hogy végül egy vonzó, meggyőző érvel álljon elő. (Ez a szerzők értelmezése. Az intelligenciának pontos és elfogadott definíciója még nincs. – OP)

Ali Qassim Jawad,
Andrew Kakabadse

**VEZETÉSI
INTELLIGENCIA**
A kiváló vezető 5Q-jai

Pallas Athéné
Könyvkiadó, 2020

- EQ (Érzelmi intelligencia): A vezető képessége arra, hogy megértse és kezelje mind a saját, mind mások érzelmeit. (Az EQ jelentősége az utóbbi évtizedekben kapott hangsúlyt a menedzsment szakirodalomban. – OP)

- PQ (Politikai intelligencia): A vezető képessége arra, hogy a különböző érdekelt felek programjai között megtalálja az utat és előre haladjon, miközben biztosítja a leginkább érintett szereplők folyamatos bevonását (természetesen a támogatásuk kell – OP).

- RQ (Reziliencia): Tükrözi a vezető azon képességét, hogy folyamatos nyomás és ellenállás alatt érzelmileg fenntartsa a magas teljesítményt.

- MQ (Morális intelligencia): A vezető azon képessége, hogy tisztában van a saját értékrendjével, és ebből merít ahhoz, hogy meghatározza az egyének, a csapatok és a szervezet morális határait.”

Kegyetlen követelmények, vezetőnek nélkülözhetetlen képességek. A kötet segít, hogy mindezeket fejleszthessük magunkban. Az 5Q alapos kifejtése után a záró rész felvázolja, hogy „a Q-k közül melyik relevánsabb a négy vezetési munkaterületre: Ø operatív vezetés Ø ügyvezető igazgatóság Ø stratégiai vezetés Ø vállalati igazgatóság”. Ezt önértékelést segítő ellenőrző lista követi.

Dr. Osman Péter

Trillió dolláros coach

„A neki köszönhetően létrejött vagyon alapján Bill Campbell volt a világon valaha élt legkiemelkedőbb felső vezetői coach. Steve Jobs-szal az Apple-t csődközeli helyzetből több százmilliárd dollár tőkepiaci értékű vállalattá építették fel. Larry Page-dzsel, Sergey Brinnel és Erickel a Google-t több százmilliárd dollár tőkepiaci értékű vállalattá emelték. A technológiai ipar kiemelkedő alakja volt. Kulcsfontosságú szerepet játszott az Apple, a Google, az Intuit és még számos más vállalat sikerében” – olvasható a könyvben.

Eagle, Rosenberg, Schmidt, a Google három felsővezetője, olyan elismeréssel adóznak az őket is segítő Campbellnek, amely szinte páratlan e műfajban. Könyvük pedig #1 Wall Street Journal Bestseller, New York Times Bestseller és USA Today bestseller lett.

„E könyvben áttekintjük, hogy mit coacholt Bill – mire biztatta az embereket –, és hogyan coacholt, vagyis milyen módszerrel dolgozott. E két témát négy részben tárgyaljuk: hogyan tette rendbe Bill a vezetési készségeket részletekbe menően: az egyszemélyes megbeszélésektől kezdve a vezetői értekezleteken át a próbatételeket jelentő munkatársakkal való boldogulásig minden téren; hogyan alakított ki bizalmat azokban, akikkel együtt dolgozott; hogyan alakította ki és építette fel a csapatokat; és végül: miként fogadtatta el, hogy a munkahelyre be kell költöznie a szeretetnek. Ahol van jelentősége, ott hivatkozunk a számos tudományos kísérletre, tanulmányra és újságcikkre, amelyek alátámasztják Bill módszerének helyességét” –olvasható a könyv tartalmáról.

„Reményeink szerint e könyv úgy dolgozza fel a tudását és tapasztalatait, hogy jelenlegi és jövőbeni vezetők tömegei sikerrel tudják alkalmazni őket, és így Bill bölcsességéből és emberségéből éppen annyit profitálhatnak, mint azok, akik ismerték őt.”

Szinte hihetetlen: a szerzők teljes oldalon sorolják a többnyire kiemelkedő neveket, akiket Campbell Jobs és a Google mellett szintén coacholt. Szakmai és emberi nagyságát e névsor mellett bizonyítja egy

Alan Eagle -
Jonathan Rosenberg -
Eric Schmidt

TRILLIÓ DOLLÁROS COACH

Bill Campbellnek, a Szilícium-völgy nagyágyújának vezetői kalauza

21. Század Kiadó, 2020

hatalmas és szomorú tabló is: a temetése. Rengetegen ott voltak, vezetők és „közemberek”, messziről is, őszinte tiszteletadás-ként. „Az egybegyűltek között hemzsegtek a nagy techvezetők. Ritkán látni az iparág ilyen sok úttörőjét, ennyi hatalommal felruházott vezetőt egy helyen.”

Kell egy kiváló coach - Campbell szerepe: „Létezik egy újfajta munkavállaló, a kreatív zseni, aki nélkül ez a sebesség és az intenzív innováció nem valósítható meg.” „A siker elengedhetetlen tényezői a közösségként funkcionáló csapatok, amelyek félreteszik az érdek- és nézeteltéréseket, hogy együtt a cég jólétéért dolgozzanak.” „Az ilyen csapatok jellegüknél fogva tele vannak okos, agresszív, ambiciózus, erős akarátú és önálló véleményt formáló, hatalmas egójú tagokkal.” „Ahhoz, hogy kezelni tudjuk a feszültséget, és a csapatunkat közösséggé kovácsolhassuk, szükségünk van egy coachra. Valakire, aki nemcsak az egyénnel dolgozik, de a csapattal mint egésszel is, hogy folyamatosan építhessük a közösséget, és elérhessük, hogy a csapattagok egy közös jövőkép és célok érdekében egységként tudjanak működni.”

S mindenkinek, aki súlyos döntéseket hoz, kell valaki, akivel őszintén megbeszélheti a céljait, terveit, döntéseit, kételyeit, aki mindezt hozzáértéssel és higgadt elfogultlansággal ítéli meg, és segít rátalálni az optimális megoldásra – aki úgy segít, ahogy Campbell tette.

Dr. Osman Péter